

gyobbára beépített és eredeti czéljától, egyéb körülmények befolyásoló — de méltánylandó — hatására megfosztott Museum-kertben tengődő botanikus kert helyett egy új botanikus kert megalapítására 200,000 korona költségrészletet irányzott elő az 1909. évi áll. költségvetés.

A tár gyűjteménye gyarapítása czéljából 76 gyűjtő-kirándulást tett.

Sehr erfreulich ist, dass statt des alten botanischen Gartens, welcher in dem jetzt schon grösstenteils verbauten und seinem ursprünglichen Zwecke entzogenen Museum-Garten liegt, ein neuer gegründet wird, zu welchem Zweck im Budget 200,000 Kr. veranschlagt sind.

Die Angestellten machten 76 Excursionen. Gy.

Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése.

Referate über ausländische botan. Arbeiten.

F. Pax: Grundzüge der Pflanzenverbreitung in der Karpathen II. Band. Die Vegetation der Erde X. 8°, 322 + VIII, mit 28 Textfiguren und 1 Karte. Leipzig, V. Engelmann, 1908.

Pax munkája az utóbbi évek hazánkra vonatkozó botanikai irodalmának nemcsak a külső terjedelmére, hanem belső értékére nézve is a legjelentősebb terméke. Szerző a Kárpátok flórájára vonatkozó munkákat, feljegyzéseket és számtalan helyen széjjelszórt egyes adatokat mintaszerű módon áttekinthető egészben egyesítette s ezt a munkának fontosságban jelentős részét képező egyéni észleleteivel kiegészítve, egy minden ízében modern növényföldrajzi munkában összeolvastotta.

Szerzőnek számos utazásai alkalmával a helyszínen tett tanulmányai, mely nélkül sohasem sikerült volna neki az irodalomban szétszórt tiszta buzát a sok konkolyból kiválasztani, az eddig publikált palaeontologiai adatok kritikai vizsgálá-

Unter den in den letzten Jahren über die Flora unseres Landes erschienenen Werken ist das im Titel genannte nicht nur dem Umfange nach, sondern auch inhaltlich das bedeutendste. Verf. hat es verstanden die in vielen Werken, Aufsätzen und Berichten zerstreuten auf die Karpathenflora bezüglichen zahllosen Einzelbeobachtungen in mustergiltiger Weise zu einem übersichtlichen Ganzen zu vereinigen und mit den das eigentliche Gerüst des Werkes bildenden Eigenbeobachtungen vereint zu einem modernen pflanzengeographischen Werk auszubauen.

Die vom Verf. während vieler Reisen an Ort und Stelle vorgenommenen Studien, ohne welche es ihm nie und nimmer gelungen wäre, den in der Literatur zerstreuten Weizen vom vielen Spreu zu sondern, die kritische Prüfung der bisher

lata s egyszersmind újabb lelőhelyekkel és fajokkal való kibővítése. a Kárpátok különböző helyein való számos növény-geographiai felvétel, a hatalmas anyag mintaszerű csoportosítása mind olyan értéket kölesönöznek Pax munkájának, melyet minden elfogulatlan bírálónak vonakodás nélkül kell elismernie.

A speciális részt tartalmazó most megjelent II. kötet nemcsak folytatását képezi az 1898-ban megjelent I. kötetnek, hanem sok tekintetben ki is egészíti azt az újabb kutatások alapján.

Az első fejezetben szerző részint saját vizsgálatait, részint az irodalmi adatok kritikai megvilágítása alapján a Kárpátok harmadkori flórájával foglalkozik, amiből az a következtetés vonható le, hogy az akkori flóra olyan magasabb hőmérsékletű klimában élt, mely a Földközi-tenger mellékének mai hőmérsékleti viszonyaitól lényegesen valószínűleg nem tért el. Tropicus alakok csak jelentéktelen szerepet visznek, ámbar a biztosan kimutatott *Podogonium* és *Ficus* határozottan ilyen vonásokra utalnak. Gazdagon fejlődtek ki a *Gymnospermák*, *Juglandaceák* és *Betulaceák*, míg ezt a változatos képet Európa diluvialis elglecseresedése csakhamar eltüntette. Hazánk harmadkori flórájának egyes tagjai a mediterraneus és pontusi vidékeken maig fennmaradtak, míg más nemzetségek Európa flórájából is kipusztultak.

veröffentlichten palaeontologischen Angaben, wissenschaftliche Ausbeutung neuentdeckten Fundstellen, die zahlreichen pflanzengeographischen Aufnahmen in den verschiedensten Teilen d. Gebirges, musterhafte Gruppierung des gewaltigen Stoffes, verleihen dem Werke jenen Wert, welchen jeder Unbefangene rückhaltslos anerkennen muss.

Der nun vorliegende II. Band bildet die Fortsetzung, den speciellen Teil des i. J. 1898 erschienenen I., in vieler Beziehung aber eine Ergänzung desselben auf Grund neuerer Forschungen.

Im ersten Kapitel behandelt der Verf. teils auf Grund eigener Studien, teils aber auf Grund kritischer Sichtung der Literaturangaben die Tertiärflora der Karpathen. Aus diesen ergibt sich, dass sich diese Flora unter dem Einflusse eines wärmeren — dem heute an den Küsten des mittelländischen Meeres herrschenden ähnlichen — Klimas gebildet haben muss. Tropische Formen spielen nur eine untergeordnete Rolle, obschon das sichergestellte Vorkommen von *Podogonium* und *Ficus* entschieden auf solchen Einschlag hinweist. Reiche Entwicklung wiesen *Gymnospermen*, *Juglandaceen* und *Betulaceen* auf, bis diesem abwechslungsreichem Bilde der Eintritt der diluvialen Vergletscherung Europas ein Ende bereitet hat. Einzelne Glieder der einheimischen Tertiärflora sind im mediterranen und pontischen Gebiete erhalten

A következőkben szerző a flórának a praediluvialis időben való tagolódásával s ennek a növényzet jelenlegi alakulására való befolyásával foglalkozik.

A jégkorszak hatására tehát kipusztultak a Kárpátok flórájából az amerikai, közép- és kelet-ázsiai vonatkozások, szintűgy erősen háttérbe szorultak a mediterraneus alakok, míg ellenben behatolnak a borealis-arcticus és subarcticus elemek. A postglacialis korb a borealis-arcticus elemek lassan kelet felé nyomódnak. Új középeurópai típusok lépnek fel, míg kelet felől pontusi és szibériai elemek jutnak hazánkba; ez utóbbiaknak jelentősége azonban a Nyugati-Kárpátok felé feltűnően esökken.

A korai harmadkorban a Kárpátok egyes részeinek flórája között lényeges különbségeket találni még nem lehet. Ebből a korból egyes elemek majdnem változatlan vagy kissé módosult alakban mindmáig is fennmaradtak (medit. elemek). A Keleti- és Nyugati-Kárpátok, valamint egyes kisebb területek (Rodnai Havasok) mai eltérő endemismusát szerző a geológiai viszonyokkal magyarázza, melyből az tűnik ki, hogy a Keleti-Kárpátok már korán összekötetésben állottak a Balkán-félsziget hegytömegeivel s ez a kapcsolás lényegesen befolyt a növényekkel való benépesíté-

geblieben, während andere aus der recenten europaischen Flora verschwunden sind.

Im Folgenden erörtert der Verf. die Gliederung der Flora in prädiluvialer Zeit und ihren Einfluss auf die heutige Pflanzendecke.

Unter dem Einflusse der eiszeitlichen Verhältnisse sind die amerikanischen, mittel- u. ostasiatischen Typen aus der Karpathenflora verschwunden, und auch die Mediterranen stark zurückgedrängt worden, dagegen sind arctoboreale und subarctische Elemente vorgedrungen, welche sich in postglacialer Zeit Schritt für Schritt gegen Osten vorgeschoben haben. Es treten neue mitteleuropaische Typen auf, während von Osten her pontische u. sibirische Elemente nach Ungarn wandern; die Abnahme des Einflusses der letzteren gegen die Westkarpathen hin ist aber unverkennbar.

Im Frühtertiär sind noch keine wesentlichen Verschiedenheiten in der Zusammensetzung der Flora der einzelnen Teile der Karpathen-Kette nachweisbar. Aus dieser Zeit sind einige Elemente in ursprünglicher od. etwas abgeänderter Form bis heute erhalten geblieben (haupts. mediterrane Elemente). Den abweichenden Endemismus der Ost- u. Westkarpathen u. einiger beschränkter Gebiete (Rodnaer Alpen) erklärt der Verf. durch geologische Vorkommnisse. Zwischen den Ostkarpathen und den Gebirgen der Balkanhalbinsel bestanden nämlich schon früh Verbindungen und

sére. Ennek a fejezetnek végeredményekép azt a következtetést vonja le PAX, hogy a Keleti Kárpátoknak régebbi, a Nyugati-Kárpátoknak fiatalabb flórája van.

A Kárpátok flórája mai kialakulásának fejtegetését tartalmazó első rész kétségkívül egyik legértékesebb fejezete PAX munkájának, mely vonzó előadásban tanulságosan tárja eléünk hazánk flórájának történetét. Egy új fossilis faj leírását is találjuk itt: a *Mahonia stenophyllá-ét*.

A következő részben az egyes nemzetségeknek a Kárpátokban való elterjedésével s fajaiknak egymáshoz való phylogenetikus vonatkozásai foglalkozik. Két csoportba sorozza a Kárpátokban előforduló nemzetségeket, úgymint a) *csekély változékonyságú*, b) *sokalakú nemzetségek*. Az elsőhöz tartoznak az *Aquilegia*, *Saxifraga*, *Primula*, *Soldanella*, *Orobanche* s *Phyteuma* nemzetségek. Polymorphus nemzetségekként szerepelnek: *Trisetum*, *Dianthus*, *Cerastium*, *Alchemilla*, *Cytisus*, *Hypericum*, *Heracleum*, *Knautia*, *Campanula*, *Adenostyles*, *Achillea*, *Erigeron*. Mint kiválóan változékonny s a mellett keverékfajok képzésére erős hajlandósággal bíró nemzetségeket, a következőket emeli ki a szerző: *Salix*, *Quercus*, *Anemone* sect. *Pulsatilla*, *Aconitum*, *Sorbus*, *Rosa*, *Rubus*, *Anthyllis*, *Pulmonaria*, *Inula*, *Cirsium*, *Centaurea*, *Hieracium* subgen. *Archieracium*.

Mindegyik nemzetséget érde-

diese ermöglichten den Austausch der Florenelemente. PAX zieht aus diesen Erörterungen den Schluss, dass die Flora der Ostkarpathen älter, jene der Westkarpathen hingegen jünger sei.

Dieser Abschnitt, welcher eine anziehende Schilderung der allmäligen Entwicklung der heutigen Karpathenflora u. die Florengeschichte unseres Landes enthält, ist zweifellos der wertvollste u. lehrreichste Teil des Werkes. In diesem wird auch eine neue fossile Art: *Mahonia stenophylla* beschrieben.

Im folgenden beschäftigt sich der Auctor mit der Verbreitung einiger Gattungen in den Karpathen und mit der phylogenetischen Beziehungen ihrer Arten zueinander. Die auf den Karpathen vorkommenden Gattungen werden in zwei Gruppen geteilt: a) Gattungen mit geringer Variabilität: *Aquilegia*, *Saxifraga*, *Primula*, *Soldanella*, *Orobanche*, *Phyteuma*. b) Polymorphe Gattungen: *Trisetum*, *Dianthus*, *Cerastium*, *Alchemilla*, *Cytisus*, *Hypericum*, *Heracleum*, *Knautia*, *Campanula*, *Adenostyles*, *Achillea*, *Erigeron*. Der Verf. hebt als Gattungen mit besonders starker Neigung zur Variabilität und Bastardbildung hervor: *Salix*, *Quercus*, *Anemone* sect. *Pulsatilla*, *Aconitum*; *Sorbus*, *Rosa*, *Rubus*, *Anthyllis*, *Pulmonaria*, *Inula*, *Cirsium*, *Centaurea*, *Hieracium* subgen. *Archieracium*.

An jede Gattung knüpft der Verf. interessante pflanzengeo-

kes növénygeographiai és systematicai fejtegetésekkel kísér részint a meglevő hazai és külföldi monographicus munkák, részint önálló vizsgálatok alapján, melyek révén számos kétes alak kerül tisztázás alá. Ugyancsak ennek a fejezetnek kapcsán jut hely a saison-dimorphismus tárgyalásának is. A következő új alakok latin diagnosisit találjuk e helyen:

Aquilegia Ullepitschii (Pieninek), *Heracleum flavescens* var. *humile* (Rareu, Veriu Verdele). *H. carpathicum* PORC. var. α *alpinum* (BAUMG.) PAX (Pietrosz, Stiol, Rareu), var. β *Porcii* (Pop Ivan, Pietrosz), *Adenostyles albifrons* RCHB. var. *virescens* (Galce, Rareu), *Hieracium barnarensse* (Moldavia), *H. pseudonigrum*, var. α *Rehmanni* (Siwnla, Csernahora), var. β *alpinum* (Moldavia), *H. Lingelshelmi* (Bellus, Demenovavölgy, Javorina, Popovahegy), *H. Zanogae* (Retyezát), *H. Klopotivae* (Retyezát), *H. Ellae*: (Romania).

Ezek után szerző a kulturnövényeket, majd a virágtalanokat tárgyalja, melyek közül kivált a gombák jelentőségükhöz képest aránylag csekély figyelemben részesülnek.

A munka következő — harmadik — része a Kárpátok egyes flóravidékeinek jellemzésével foglalkozik. A Nyugati-Kárpátok a következő osztályozással szerepelnek:

1. A Nyug.-Kárpátok régi (praeglacialis) reliktumokkal bíró kerülete, mely néven a Pienimeket (*Aquilegia Ullepitschii* és *Chrysanthemum Zawadzkyi* s a Déli-Központi-Kárpátok*) (Kis-Kriván, Chocs,

graphische und systematische Erörterungen teils auf Grund einheimischer und ausländischer monographischer Bearbeitungen, teils aber auf Grund selbständiger Studien, wodurch eine Anzahl zweifelhafter Formen geklärt worden ist. Im Rahmen dieses Abschnittes wird auch der Saisondimorphismus der Arten besprochen. Neu beschrieben werden in diesem Teile:

Dann folgt die Besprechung der Kulturpflanzen und der Cryptogamen, von welchen die Pilze verhältnismässig am stiefmütterlichsten behandelt werden.

In dem nun folgenden dritten Teil werden die einzelnen Florenbezirke der Karpathen charakterisiert. Die Westkarpathen werden eingeteilt:

1. in den Bezirk der Westkarpathen mit älteren praeglacialen Relikten, zu welchen der Verf. die praeglacialen Pieninen (mit *Aquilegia Ullepitschii* und *Chrysanth. Zawadzkyi*) und die südlichen Centralkarpathen*)

*) Feltűnök a sajátos hegysegelnevezések, melyek nem egyeznek meg az idevonatkozó hazai földrajzi nomenclaturával. A helységnevek írásmódja sem felel meg egyik nemzetközi földr. kongresszuson hozott határozatnak.

*) Befremdend sind die Bezeichnungen der Berggruppen, welche nicht im Einklange mit der einheimischen geographischen Nomenclatur stehen. Auch entspricht die Schreibweise der Ortsnamen nicht den an einen internationalen geogr. Congress gefassten Beschlüsse.

Tátra, Alsó-Tátra) (reliktum: *Dianthus nitidus* és *Knautia turócensis*) foglalja össze.

2. A Nyug.-Kárpátoknak régi reliktumok nélkül való kerülete, mely néven összefoglalt hegységek flórája egészen a jégkorszak hatását mutatja, amelyben a praeglacialis alkatrészek teljesen hiányoznak, [a) Beszkidek, b) Északi-Központi-Kárpátok (! = Magas-Tátra)].

3. A Nyug.-Kárpátok szélső kerülete, melyben a magashegységi típusok már eltűnedeznek s a dombvidék formációi nyomódnak előtérbe: a) Kis-Kárpátok, b) Veterna Hola, c) Nyitramenti hegységek, d) a Magyar Erczhegység s a Vepor, e) Gölnicz - Branyiszko - hegység, f) Eperjes-Tokaji trachytvonulat).

A következő fejezetet szerző a Keleti Kárpátok részletes jellemzésének szenteli a következő osztályozásban: 1. Az Erdős-Kárpátok, 2. a Rodnai Havasok, 3. a Besztercei Havasok, 4. az Északerdélyi Középhegység (2—4: Magyar-Erdélyi Határhegység), 5. a Hargita és Persányhegység, 6. a Moldvai Mészkehegység, 7. a Keleterdélyi Flysch-Kárpátok, (5—7: Keleterdélyi Határhegység), 8. Bácsasági Hegység, 9. az Erdélyi Havasok, 10. a Domugled, 11. a Pojana Ruszka, 12. a Biharhegység, 13. az Erdélyi Erczhegység (11—13: Nyugaterdélyi Határhegység), 14. az Erdélyi fennföld kerülete.

(Kleiner, Krivan, Chocs, Fáttra, niedere Tátra (mit *Dianthus nitidus* u. *Knautia turócensis*) rechnet;

2. in den Bezirk der Westkarpathen ohne ältere Relikte. Der dieser Bezeichnung entsprechende Teil der Karpathen zeigt durchaus den Einfluss der Eiszeit; praeglaciale Bestandteile der Flora fehlen vollkommen. Hierher gehören die Beskiden, die nördl. Central-Karpathen (wohl richtiger: Hohe-Tátra).

3. In den Randbezirk der Westkarpathen, in welchen der Hochgebirgscharakter zurücktritt und die Formationen der Hügelgelände vorherrschen. Hierher gehören a) die Kleinen Karpathen, b) die Veterna Hola, c) das karpatische Randgebirge an der Nyitra, d) das ungarische Erzgebirge und das Veporgebirge, e) das Gölnicz-Branyiszko-gebirge, f) der Eperjes-Tokajer Trachytzug).

Der nun folgende Abschnitt wird der eingehenden Schilderung des Charakters der ostkarpathischen Flora gewidmet, welche der Verf. in folgende Bezirke teilt: 1. in den Bezirk der Waldkarpathen, 2. der Rodnaer Alpen, 3. der Bistritzer Alpen, 4. der nordsiebenbürgischen Mittelgebirge (2—4: Ungarisch-siebenbürgisches Grenzgebirge), 5. der Hargita und das Persánygebirges, 6. der Moldauer Klippenkalke, 7. der ostsiebenbürgischen Flyschkarpathen (5—7: Ostsiebenbürgisches Randgebirge), 8. das Burzenländer Gebirge, 9. transsylvanischen Alpen, 10. des Domugled, 11. der Pojana Ruszka,

A munkának becses részét alkotja még a végén nagy gonddal összeállított irodalmi áttekintés, mely majdnem tökéletesnek mondható, szintúgy a jellemző kárpáti növényekről készített számos szép illustratio csak emeli PAX munkájának értékét.

Lendületes stílus, a természeti viszonyok mesteri ecsetelése a munkának a botanikus körökön kívül is szélesebb körben való elterjedést biztosít s egyszersmind bizonyára általánosabb érdeklődést is fog kelteni a Kárpátoknak sok helyen még ősi eredetiséget mutató hegységei iránt, melyek még a turisztikai forgalomnak is csak a legújabb időkben nyíltak meg.

F. Pax: Die Archieracien der Zentralkarpathen. Jahresber. der schles. Ges. für vaterl.-Cultur 1908.

Szerző ismerteti a terület 11 törzsfaját, a mutatio útján keletkezett alakokat s a hybridus középalakokat (27), vázolja továbbá a Kárpátok Hieracium-flóráját s végül felsorolja az összes onnan eddig ismertes alakokat.

Schoenichen-Kalberlah. B. Eyferths: Einfachste Lebensformen des Tier- und Pflanzenreiches IV. Auflage bearbeitet von Dr. Walther Schoenichen.

Braunschweig 1909 (B. Goeritz). Lief. 1—22 à 1 Mark. (complet).

Az alsóbrangú édesvízi állatok és növények meghatározásánál oly sokra becsült Eyferth-féle segédkönyv teljesen

12. des Bihargebirges 13. des siebenbürgischen Erzgebirges (11—13 Westsiebenb. Randgebirge), 14. des siebenb. Hochlandes.

Das mit grosser Sorgfalt zusammengestellte Literaturverzeichnis bildet auch einen wertvollen Teil des Werkes; es ist nahezu ganz vollständig. Das Werk zielt eine Anzahl schöner Abbildungen charakteristischer Karpathenpflanzen.

Schwunghafter Stil, meisterhafte Schilderung der Naturzustände dürfte dem Werke eine weit über die botanischen Kreise hinausreichende Verbreitung zusichern und auch allgemeineres Interesse für dieses herrliche, in vielen Teilen noch so ursprüngliche Gebirge erwecken, welches dem touristischen Verkehr eigentlich erst in jüngster Zeit eröffnet worden ist.

L. et D.

Behandelt die 11 Stammaten, die durch Mutation entstandenen Sippen, die hybriden Zwischenformen (27) des Gebietes, schildert den Charakter der Hieracienflora desselben und zählt zum Schluss die bisher bekannten Sippen der Zentralkarpathen auf.

Vollständig neue Bearbeitung des geschätzten Eyferth'schen als Hilfsbuch zum Bestimmen der im Süßwasser lebenden

új átdolgozásban jelent meg. Szerző az új kiadást az újabb irodalom alapos felhasználásával tökéletesbítette s így az aránylag mérsékelt ára mellett kivált a kezdők részére nyújt értékes útbaigazítást.

Dr. C. Vandas, Reliquiae Formánekianae. Brunae 1909.
8° 612 + XXXIII. p.

DR. E. FORMANEK, ki mint valódi martyrja a tudománynak egyik kutató útján az Athos-hegyen hirtelen halt meg, a Balkán félszigetre s Kisázsziába tett — nem kevesebb mint — 13 gyűjtő utazásán rendkívül gazdag és értékes herbárium-anyagot szedett össze, melynek eredeti feldolgozása azonban mégis sok kívánni valót hagy hátra. Számos új fajt tett közzé tökéletlen példányok és hiányos irodalmi ismeretek alapján, ezek közül egyesek tényleg újak, azonban az eredeti leírás tökéletlen diagnosisi alapján nem ismerhetők fel.

Ezenkívül számos adatja el-esik a határozottan téves meghatározás folytán.

Szerző azt a czélt tűzte ki maga elé, hogy a bár rosszul praeparált, de mindamellett értékes anyagot tudományos revisio alá vesse s így a Formanek-féle adatokat biztosabb alapokra fektesse, miáltal ezen kutató életének munkája a tudomány részére megmenthető

niederen Pflanzen und Tiere geschätzten Werkes. Die neue Auflage ist durch gewissenhafte Benützung der einschlägigen neueren Literatur vervollständigt worden und bietet für einen mässig zu nennenden Preis besonders für Anfänger einen vorzüglichen Ersatz für kostspieligere Werke.

DR. E. FORMANEK ein Märtyrer der Wissenschaft, der während einer Forschungsreise am Berg Athos eines plötzlichen Todes gestorben ist, hat während seiner 13 Sammelreisen auf der Balkanhalbinsel und in Kleinasien ein ausserordentlich umfangreiches und wertvolles Pflanzenmaterial zusammengebracht, dessen ursprüngliche Bearbeitung jedoch viel zu wünschen übrig liess. Eine Anzahl neuer Arten wurden auf Grund unzulänglicher Exemplare und unzul. Literaturkenntnis in die Welt gesetzt, von diesen sind einige tatsächliche neu, diese waren aber auf Grund der ungenügenden Diagnosen aus der Originalbeschreibung nicht sicher zu erkennen.

Auch lagen vielen Angaben evident irrthümliche Bestimmungen zu Grunde.

Der Verf. hat sich der Aufgabe unterzogen, dieses ziemlich schlecht praeparierte aber trotzdem wertvolle Material einer gewissenhaften Revision zu unterziehen und hierdurch die F.'schen Angaben auf eine sichere Basis zu stellen, wodurch eigentlich die Lebens-

volna. Munkáinak minden fogatkozásai mellett sem lehet elvitatni FORMANEK-tól a Balkán-Flora kikutatása körül szerzett nagy érdemeit, úgy hogy teljességgel rá is szolgált arra a szép emlékre, melyet szaktársai éppen a munkájában állít részére.

«Dörfleria» Jahrg. I. Nr. 1. Wien 15. Mai 1909.

Ezen a ezimen J. DÖRFLER kiadásában (Wien III. Barichgasse 36) egy új havi folyóirat jelent meg, mely czéljául azt tűzte ki, hogy egyrészt tökéletes bibliographiáját nyujtsa a nem önálló alakban megjelent botan. dolgozatoknak, másrészt pedig hogy új könyvek megjelenéséről azonnal értesítést adjon. Ezenkívül személyi, továbbá botanikai múzeumokra, intézetekre és kutató utazásokra vonatkozó, valamint a eserek megkönnyebbitésére szolgáló híreket, végül ebbe a programba illő nagyobb cikkeket is tesz közzé. Allandó melléklete lesz «Nachträge zum Botaniker Adressbuch».

Előfizetési ár egy évre 12 korona.

Ezt a gondosan szerkesztett és esinosan kiállított folyóiratot legmelegebben ajánlhatjuk mindenkinek, aki a botanikai irodalom újabb termékeiben gyorsan tájékozódni óhajt.

arbeit dieses Forschers der Literatur gerettet worden ist. Bei allen Mängeln der Bearbeitung kann man DR. FORMANEK das grosse Verdienst nicht absprechen, dass er zur Erforschung der Flora der Balkanländer Bewunderungswürdiges geleistet hat und das schöne Denkmal, welches ihm sein College mit diesem Werke gesetzt hat, vollauf verdient hat. D.

Unter diesem Titel erscheint im Verlage J. DÖRFLER'S (Wien, III., Barichgasse 36) monatlich eine neue Zeitschrift, welche den Zweck verfolgt eine möglichst vollständige Bibliographie der nicht selbstständig erscheinenden botanischen Arbeiten zu bringen, neue Bücher sofort nach dem Erscheinen anzugeben, Notizen über Personalmeldungen, Botan. Museen, Institute, Forschungsreisen u. kleine Anzeigen, ferner auch in dieses Programm passende grössere Artikel zu veröffentlichen. Eine ständige Beilage bilden die Nachträge zum «Botaniker Adressbuch» desselben Verfassers. — Abonnementspreis pro Jahr 12 Kronen.

Wir empfehlen diese sorgfältigst redigierte und elegant ausgestattete Zeitschrift allen, die rasch über die neueren Erscheinungen in der botan. Literatur orientiert werden wollen, aufs wärmste. D.

Megjelent — Erschienen.

J. DÖRFLER: Botaniker Adressbuch III. kiadása (Auflage) Wien 1909. Ára kötve (Preis gebunden) 16 korona 50 fill.

ZOBODAT - www.zobodat.at

Zoologisch-Botanische Datenbank/Zoological-Botanical Database

Digitale Literatur/Digital Literature

Zeitschrift/Journal: [Ungarische Botanische Blätter](#)

Jahr/Year: 1909

Band/Volume: [8](#)

Autor(en)/Author(s): diverse

Artikel/Article: [Külföldi botanikai dolgozatok ismertetése. Referate über ausländische botan. Arbeiten. 252-260](#)